

Baak, erve in Olden Eibergen

Het erve Baak in de buurschap Olden Eibergen was een leen van het Huis Borculo. Het was een gewaard erve in de mark van Olden Eibergen. Ooit was het omgeven door een dubbele gracht, die omstreeks 1870 is gedempt. Hoewel het erf oud moet zijn, zijn er (nog) geen schriftelijke vermeldingen uit de Middeleeuwen bekend.

Kerngegevens:

Zestiende eeuwse Borculose schattingsregisters:

1529: Baeckman 1 gulden, genoemd na Ter Lippe (Kolthof) en vóór Venneman en Hiddinck.

1553-1554: Backman 1 gulden, genoemd na Venneman en vóór Alminckhoff.

1570-1571: die Bake 1 ort, genoemd na de lijftucht van schulte Alinghoff en vóór Venneman en Hyddinck.

Rookhoenderlijst 1593:

Alten Eigbergh: Baeck 1 hoen.

Verponding 1646:

Aelbert ther Baeck. Eygen. Huys met 3 kleyne gaerdens [194v], groot 7 spint saets, ende 3½ koeweide ad 4 daler de weyde. Huys ende hoff getaxiert 4 daler.

Aen bouwlant 8 molder 2½ schepel saets. Den thienden gaet uit het geheele, behalven 6 schepel saet, darde garve. Desen thienden met den bloetthienden gehoert an 't Graaflijk Huis te Borckuloe. 9 Witten ad 1½ stuver die wit aen den koster toe Eibergen. Doet jaerlix 452 gulden. 893-5-10. 85-16-7

[195r.] Noch den Bakercamp van 2 molder geseys groot, thientbaer aen Sijn Graaflijke Genade, tobehorende die weduwe Bouwmesters. Doet jaerlix ter pacht die darde garve. 14-8-0. 14-8-0.

Monsterrol 1669:

Backmaen: roer [geweer]

Het leengoed Baak (dat guett und erbe zur Baick). Beleningen:

1581, maart 6: Goessen schulte auf Afftingk, zoals wijlen zijn vader Werner daarmee beleend was.

1613 mei 17. Reinhard Gerding, zoals wijlen zijn vader Goesen schulte auf Affting daarmee beleend was;

1685, oktober 23: Jan ter Baack.

1722, mei 6: Jacob ter Baak, na de dood van zijn vader Jan ter Baak. Foto.

Daarnaast zijn er nog vier molder bouwland uit de "Groeter Baeck", genaamd het "Baecker Blyck", gelegen in Olden Eibergen, dat eveneens een leen van het Huis Borculo was. Als leenmannen worden vermeld: 16 maart 1581 Goessen tom Loessenkathe, zoon van wijlen Albrecht vermeld; vóór 1696 Jan Muller alias Loessinckkate; 1702, juni 6 Altjen ten Cate bij overdracht door haar ouders Jan ten Leusinkate en Trijntjen Olminckhoff. Hulder is haar zwager Christiaan Warnsinck; 1712, juli 12 Goossen Leussinckcate, minderjarige zoon van wijlen Aeltken ten Cate. Hulder is zijn oom Egbert schulte tot Harlo. Meerderjarig geworden

legt Gossen Leussinckcate de eed zelf afop 15 maart 1716. Op 5 juni 1716 wordt het leen uit de leenband ontslagen.

De in 1613 als leenman opgevoerde Reinhard Gerding is waarschijnlijk identiek aan Reiner ten Baack die in 1631 zijn testament liet opstellen door de Eibergse predikant Rump(h)ius. Hij was een vermogend man, die ook bezit in Geesteren had. Zoon Albert (die ook in het verpondingskohier genoemd werd en bovendien één van de Oldeneibergse schatters was, kreeg "die Baack" met alles wat Reiner erbij gekocht had. Aan elk van zijn vijf broers moest hij 400 Borculose daalders uitkeren.

Bevolkingsregister Eibergen 1817, deel Olden Eibergen: Baak, huisnr. 80. Hoofdbewoner: Jacobus te Baak.

Dialectnaam: Boak, Borculoseweg 58.

Literatuur en gedrukte bronnen:

- A.P. van Schilfgaarde, De Graven van Limburg Stirum en de geschiedenis hunner bezittingen, Leenregisters Borculo (Assen 1960), pag. 129.
- Bennie te Vaarwerk, m.m.v. Henk Nijman, "Drie zestiende-eeuwse belastingregisters van de Heerlijkheid Borculo en het Ambt Lichtenvoorde", in: Kleine Reeks. Verhalen over de geschiedenis van Stad en Heerlijkheid Borculo, nr. 9 (maart 2003).
- Bennie te Vaarwerk, "Rookhoenders, 1593", in: Kleine Reeks. Verhalen over de geschiedenis van Stad en Heerlijkheid Borculo, nr. 10 (april 2004).
- Bennie te Vaarwerk, "Weerplicht", in: Kleine Reeks. Verhalen over de geschiedenis van Stad en Heerlijkheid Borculo, nr. 8 (maart 2002). Met transcriptie van de monsterrollen.

Deze pagina is op 13 augustus 2014 gekopieerd van de oude website www.heerlijkheidborculo.nl

Bennie te Vaarwerk